

УДК 378.147 : 78] : [78.09 : 78.087.6
DOI <https://doi.org/10.24919/2308-4863/94-1-59>

Чжиго ЛЮ,

orcid.org/0009-0003-1655-6775

аспірант кафедри музичного мистецтва і хореографії

Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет

імені К. Д. Ушинського»

(Одеса, Україна) zhiguo1028@gmail.com

ПЕДАГОГІЧНІ УМОВИ І МЕТОДИ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ВИКЛАДАЧІВ МИСТЕЦЬКОГО ПРОФІЛЮ ДО ВОКАЛЬНО-ПЕДАГОГІЧНОГО САМОРОЗВИТКУ

У статті досліджено проблему саморозвитку як чинника самоефективної особистості, здатної контролювати своє безперервне вокально-педагогічне вдосконалення. Підкреслено, що зростання уваги дослідників до проблеми вокально-педагогічного саморозвитку пояснюється необхідністю осмислення семантичних кіл феномену саморозвитку, узагальнення відкритості процесу вокально-педагогічного саморозвитку особистості й спрямованості освітнього процесу в університеті на привласнення здобувачами естетичних, світоглядних, аксіологічних цінностей вокального мистецтва і педагогіки. Мета статті полягає в обґрунтуванні педагогічних умов і методів підготовки майбутніх викладачів мистецького профілю до вокально-педагогічного саморозвитку. Визначено, що вокально-педагогічний саморозвиток майбутніх викладачів мистецького профілю виступає інтегративно-особистісним утворенням, що формується на засадах ціннісних орієнтацій та ідеалів у сфері вокального мистецтва і педагогіки, інтересу до професійного зростання і супроводжується самозмінами у пізнавально-праксеологічній, проєктувально-продуктивній та інтроспективно-акмеологічній сферах.

Розроблено педагогічні умови підготовки майбутніх викладачів мистецького профілю до вокально-педагогічного саморозвитку: актуалізація позитивної мотивації до вокально-педагогічного саморозвитку майбутніх викладачів мистецького профілю; інтелектуалізація та технологізація процесу підготовки до вокально-педагогічного саморозвитку; стимулювання до самопрезентаційної та самопроєктувальної діяльності у процесі вокально-педагогічної підготовки; екстраполяція виконавсько-педагогічної самореалізації в акмеологічній перспективі. Виділено найбільш ефективні методи впровадження педагогічних умов, серед яких: шкалування професійних ідеалів майбутніх викладачів мистецького профілю, бесіди з індивідуальних мотивів і цілей вокально-педагогічного саморозвитку, розробка персонального плану саморозвитку, кейс-стаді, вокально-педагогічного проєктування, алгоритмізації самостійного вокально-педагогічного саморозвитку, презентації творчих проєктів, індивідуального проєктування траєкторії вокально-педагогічного саморозвитку, портфоліо професійного вокально-педагогічного зростання, корекції індивідуальної траєкторії вокально-педагогічного саморозвитку.

Ключові слова: *підготовка, вокально-педагогічний саморозвиток, майбутні викладачі мистецького профілю, вокальна майстерність, педагогічні умови, методи.*

Zhiguo LIU,

orcid.org/0009-0003-1655-6775

Postgraduate Student at the Department of Music Art and Choreography

South Ukrainian National Pedagogical University named after K. D. Ushynsky

(Odesa, Ukraine) zhiguo1028@gmail.com

PEDAGOGICAL CONDITIONS AND METHODS OF PREPARING FUTURE ARTS EDUCATORS FOR VOCAL-PEDAGOGICAL SELF-DEVELOPMENT

The article explores self-development as a key aspect of building a self-effective personality capable of ongoing vocal-pedagogical improvement. It is emphasized that the growing researchers' attention to the issue of vocal-pedagogical self-development is explained by the need to understand the semantic circles of the self-development phenomenon, generalize the openness of the process of a personality's vocal-pedagogical self-development and align university education with the adoption of aesthetic and ideological values in vocal art and teaching. The purpose of the article is to substantiate the pedagogical conditions and methods of preparing future arts educators for vocal-pedagogical self-development. It is determined that future arts educators' vocal-pedagogical self-development is an integrative personal construct that is formed on the basis of value orientations and ideals in the field of vocal art and pedagogy, interest in professional growth and is accompanied by self-changes in the cognitive-praxeological, design-productive and introspective-acmeological spheres.

Pedagogical conditions for preparing future arts educators for vocal-pedagogical self-development have been substantiated: actualization of positive motivation for future arts educators' vocal-pedagogical self-development;

intellectualization and technologization of the process of preparing for vocal-pedagogical self-development; stimulation of self-presentation and self-projection activities in the process of vocal-pedagogical training; extrapolation of performing and pedagogical self-realization in an acmeological perspective. The most effective methods of implementing pedagogical conditions are highlighted, including: scaling of future arts educators' professional ideals, conversations on individual motives and goals of vocal-pedagogical self-development, creation of a personal self-development plan, case studies, vocal-pedagogical projecting, algorithmization of independent vocal-pedagogical self-development, presentation of creative projects, individual design of the trajectory of vocal-pedagogical self-development, portfolio of professional vocal-pedagogical growth, correction of the individual trajectory of vocal-pedagogical self-development.

Key words: *training, vocal-pedagogical self-development, future arts educators, vocal proficiency, pedagogical conditions, methods.*

Постановка проблеми. Актуальність дослідження питань підготовки майбутніх викладачів мистецького профілю пов'язана з настановою, що сьогодні, у контексті запитів суспільства щодо якісної мистецької освіти, посилюється інтеграція мистецтва і педагогіки. Вона відображає пошук нових підходів до змісту вищої мистецько-педагогічної освіти, спрямований на подолання протиріч між традиційними моделями навчання та реальними потребами підготовленості сучасних фахівців. У контексті зазначеного особливої ваги набуває проблема вокально-педагогічного саморозвитку майбутніх викладачів мистецького профілю, що вимагає конкретизації у контекстах міждисциплінарного наукового дискурсу (філософія, синергетика, соціологія, психологія, педагогіка) та адаптації отриманих знань у процесі підготовки фахівців, зокрема у вокально-виконавському та педагогічному вимірах. Зростання уваги дослідників до проблеми вокально-педагогічного саморозвитку пояснюється передусім необхідністю осмислення семантичних кіл феномену саморозвитку, узагальнення відкритості процесу вокально-педагогічного саморозвитку особистості й спрямованості освітнього процесу в університеті на привласнення естетичних, світоглядних, аксіологічних цінностей вокального мистецтва і педагогіки. Вирішення цих завдань потребує активізації потенціалу вокально-педагогічного саморозвитку майбутніх викладачів мистецького профілю та вдосконалення ефективності педагогічного впливу на освітній процес.

Актуальність дослідження зумовлена необхідністю висвітлення педагогічних умов та методів підготовки майбутніх викладачів мистецького профілю до вокально-педагогічного саморозвитку.

Аналіз досліджень. Джерельну базу статті визначили розвідки, в яких досліджено проблеми: формування мотивації до виконавської самопідготовки у майбутніх учителів музики (Чжу Пен, 2021), педагогічних умов методично-спрямованої самореалізації майбутніх учителів музичного мистецтва в системі фортепіанної підготовки (Лю Сянь, 2019), формування академічної вокально-

виконавської культури майбутніх викладачів мистецьких шкіл у фахових коледжах (Мольдерф, 2023), методики самопроекування фахового розвитку студентів магістратури у процесі музичного навчання в педагогічних університетах (Новська, 2015), формування професійного менталітету майбутніх вокалістів у процесі фахової підготовки (Оганезова-Григоренко, 2009), теорії і практики методичної підготовки майбутнього вчителя музики на засадах праксеологічного підходу (Проворова, 2018), методики формування презентаційних умінь у майбутніх учителів музичного мистецтва в процесі фортепіанної підготовки (Чень Чень, 2020), структурних компонентів професійно-виконавської самореалізації студентів-вокалістів (Ши Шучао, 2017).

Мета статті. Мета статті полягає в обґрунтуванні педагогічних умов і методів підготовки майбутніх викладачів мистецького профілю до вокально-педагогічного саморозвитку.

Виклад основного матеріалу дослідження. Для уточнення сутності вокально-педагогічного саморозвитку звернемося до дослідження О. Оганезової-Григоренко, в якому детально висвітлено проблему формування професійного менталітету майбутніх вокалістів у процесі фахової підготовки. Зокрема, нас зацікавило висвітлення підготовки майбутніх вокалістів, в якій охоплено усі сфери діяльності майбутнього викладача мистецького профілю. На підставі аналізу досліджень з вокальної педагогіки науковиця акцентує аспекти: формування професійних якостей студента-вокаліста; творчу, пізнавальну, самостійну, навчальну, виконавську, виховну діяльність студента-вокаліста; формування вокального мислення; різних підходів до професійного менталітету співака; переосмислення ролі інтелекту й емоцій у вокальній освіті; професійних цінностей в системі цінностей людини тощо. Наукиня доходить висновку, що «головним розвивальним результатом освітнього процесу є набуття майбутнім спеціалістом професійної культури й майстерності, тобто професійно орієнтованих і професійно обумовлених особливостей особистості, які так само засновані

на загальній культурі особистості й менталітеті» (Оганезова-Григоренко, 2009: 18). Споріднені виміри академічної вокально-виконавської культури майбутніх викладачів мистецьких шкіл у фахових коледжах наводить Т. Мольдерф (Мольдерф, 2023). Результати наведених досліджень нами враховані у визначенні поняття вокально-педагогічного саморозвитку майбутніх викладачів мистецького профілю, який ми розуміємо як інтегративно-особистісне утворення, що формується на засадах ціннісних орієнтацій та ідеалів у сфері вокального мистецтва і педагогіки, інтересу до професійного зростання і супроводжується самозмінами у пізнавально-праксеологічній, проєктувально-продуктивній та інтроспективно-акмеологічній сферах.

З метою обґрунтування педагогічних умов підготовки майбутніх викладачів мистецького профілю до вокально-педагогічного саморозвитку звернемося до узагальненого розуміння означеного поняття, висвітленого Лю Сянь (2023). Обґрунтовуючи педагогічні умови методично-спрямованої самореалізації майбутніх учителів музичного мистецтва в системі фортепіанної підготовки, науковець враховує їх спрямованість на мотивацію фахового зростання, особистісні зміни індивідуальності, компетентності. Науковцем розроблено умови: «актуалізація методичного контенту гри на фортепіано та його цілеспрямоване включення до процесу фортепіанної самопідготовки майбутніх учителів музичного мистецтва», «екстраполяція методичної спадщини фортепіанної педагогіки у фортепіанно-виконавську самопідготовку майбутніх учителів музичного мистецтва», «стимулювання майбутніх учителів музичного мистецтва до самоорганізації і здобуття методичного досвіду в опануванні фортепіанного виконавства і педагогічної практики його викладання» (Лю Сянь, 2023: 236).

Розробляючи педагогічні умови організації методичної підготовки майбутніх учителів музики на засадах прaxeологічного підходу, Є. Проворова передусім приділяє увагу тлумаченню науковцями поняття педагогічних умов та акцентує смисли необхідних обставин, що обумовлюють розвиток процесу; правил для здійснення діяльності; сукупності явищ зовнішнього та внутрішнього середовища та ін. Авторка виявляє інтерес до педагогічних умов з високим ступенем реальності ситуацій, ефективності формування і розвитку необхідного процесу, сукупності змісту, форм, методів просторового середовища з його орієнтацією на вирішення поставлених цілей тощо. Це дозволило науковиці визначити поняття педаго-

гічних умов як суттєвих внутрішніх й зовнішніх впливів, чинників, факторів, обставин, "вимог", цілеспрямованого відбору і «застосування сукупності заходів, взаємопов'язаних передумов, органічно взаємопов'язані між собою практичні дії суб'єктів учіння, від наявності яких, їхньої реалізації значною мірою залежить ефективність формування методичної підготовленості майбутніх учителів музики» (Проворова, 2018: 283). Відповідною до того в системі педагогічних умов, розробленій дослідницею, охоплено: «спонукання студентів до креативного самовираження в інноваційній музично-педагогічній діяльності шляхом створення професійно-праксеологічно зорієнтованого середовища» (перша умова); «впровадження інтерактивного навчання, що активізує взаємодію учасників музично-педагогічної діяльності на основі суб'єкт-суб'єктних відносин» (друга умова); «оптимальне поєднання теоретичного і практичного компонентів фахової підготовки з проєкцією на майбутню продуктивну діяльність» (третьа умова); «апробація і створення нових оригінальних методів навчання музики» (четверта умова) (Проворова, 2018: 344), які відіграють роль системоутворювального чинника у проєктуванні навчальної системи методичної підготовки майбутніх фахівців та технології як засобу удосконалення їх методичної підготовленості. Аналізовані наукові джерела вплинули на осмислення нами педагогічних умов нашого дослідження.

Отже, під поняттям «педагогічні умови підготовки майбутніх викладачів мистецького профілю до вокально-педагогічного саморозвитку» ми розуміємо спеціально створені умови, спрямовані на реалізацію форм і методів організації ефективного освітнього процесу з метою всебічної підготовки здобувачів до розширення сфери їх суб'єктної автокреації й продукування власної траєкторії саморозвитку у вокально-виконавській та педагогічній діяльності.

Підготовка майбутніх викладачів мистецького профілю до вокально-педагогічного саморозвитку передбачає набуття здобувачами системи знань, вмінь та навичок, які охоплюють усі вектори вокально-педагогічної діяльності. Зокрема, важливим напрямом професійного становлення і зростання майбутнього викладача мистецького профілю є ціннісно-інтенційний, пов'язаний з бажанням здобувачів реалізовувати у полі своєї діяльності вокально-педагогічні цінності, що привертає увагу, передусім, до їх ціннісних орієнтацій, ідеалів та світогляду у сфері вокального мистецтва і педагогіки.

Вони виконують роль найважливіших чинників формування особистості, зокрема, нада-

ють смислову спрямованість вокально-виконавської та педагогічної діяльності, наповнюють їх особистісним сенсом, який стимулює до самопізнання та виставлення внутрішніх цілей для саморозвитку. Сформованість системи ціннісних орієнтацій та професійних ідеалів впливають у процесі навчання на вибір вокально-художніх і педагогічних пріоритетів, дозволяють саморухатись до вокальної майстерності, відповідально ставитись до власного освітнього процесу та взаємодії з учнями як професійних цінностей. У зоні ціннісних орієнтацій, світоглядних орієнтирів виконавця-вокаліста – усвідомлення краси духовності, технічної досконалості та емоційно-образної виразності співу, які доповнюються професійними ідеалами унікальності звукового образу, культури голосоутворення, стилістичної точності відтворення історико-стильової епохи тощо.

Важливого значення у процесі підготовки до вокально-педагогічного саморозвитку надається інтересу майбутніх викладачів мистецького профілю до нього, що виступає мотиваційним рушієм мотиваційного становлення здобувача і забезпечує стан внутрішньої готовності особистості творчо саморозвиватись, безперервно вдосконалювати вокально-виконавські і педагогічні здібності. Зацікавленість вокально-виконавським саморозвитком у вокально-педагогічній діяльності зумовлює активну участь здобувачів зумовлює активну участь здобувачів у процесах самопізнання, самопроєктування; впливає на прагнення поглиблювати знання з теорії та методики вокального навчання та навчання учнів, удосконалення власної вокальної техніки з урахуванням сучасних виконавських та педагогічних технологій, що в цілому активізує процеси самозміни особистості у вокально-педагогічній площині.

У тому контексті нас зацікавило дослідження Чжу Пена (Чжу Пен, 2021), присвячене формуванню мотивації до виконавської самопідготовки у майбутніх учителів музики, в якому автор панорамно висвітлює мотиваційні чинники навчально-виконавської діяльності майбутніх педагогів-музикантів. Наголошено, що «під впливом мотивації формується світоглядна позиція особистості, ціннісні орієнтації, виникають поведінкові реакції, розвивається активність внутрішніх емоційних станів (уявлення людини про себе, своє внутрішнє «Я»), виникає адекватна оцінка інших за адекватності сприйняття ситуацій..., а сформованість мотиваційної сфери майбутнього вчителя має суттєвий вплив на процеси самоорганізації та самовдосконалення в навчальній діяльності» (Чжу Пен, 2021: 35). Автор занурюється до проблеми

мотивації навчання, відповідно з колом соціальних (соціально-ціннісних), пізнавальних, професійно-ціннісних, естетичних, комунікаційних, статусно-позиційних, традиційно-історичних, утилітарно-практичних (меркантильних), отже, полімотивованості мотивів (Чжу Пен, 2021: 39).

Важливим ресурсом підготовки майбутніх викладачів мистецького профілю до вокально-педагогічного саморозвитку його цілеспрямованість. Саме через цілеспрямованість відображається здатність здобувачів усвідомлено визначати мету власного професійного зростання, планувати і реалізовувати вокально-педагогічні саморозвивальні завдання. Важливими навичками саморозвитку у цьому контексті виступають вокально-технічні, методичні, психолого-педагогічні, через які відбувається співвіднесення власних професійних можливостей та вимог майбутньої педагогічної діяльності, поєднується виконавська майстерність і педагогічна рефлексія.

З урахуванням зазначеного, *першою педагогічною умовою* визначимо *актуалізацію позитивної мотивації до вокально-педагогічного саморозвитку майбутніх викладачів мистецького профілю*. Зважаючи на представлену багатовекторність адаптації освітнього процесу до завдань вокально-виконавського саморозвитку майбутніх викладачів мистецького профілю, актуальними методами пропонуємо: шкалування професійних ідеалів майбутніх викладачів мистецького профілю, бесіди з індивідуальних мотивів і цілей вокально-педагогічного саморозвитку, розробку персонального плану саморозвитку, порівняння педагогічних біографій видатних вокалістів-педагогів, аналіз вокального твору з позицій «Я-виконавець» та «Я-викладач».

Другою педагогічною умовою підготовки майбутніх викладачів мистецького профілю до вокально-виконавського саморозвитку інтелектуалізація та технологізація процесу підготовки до вокально-педагогічного саморозвитку, підґрунтям якої стає пізнавально-праксеологічний аспект.

Повертаючись до розробки другої педагогічної умови підготовки майбутніх викладачів мистецького профілю до вокально-виконавського саморозвитку, відзначимо необхідність осмислення різновекторності чинників, що впливатимуть на ефективність її запровадження. Серед них назвемо: теоретичну обізнаність щодо вокально-педагогічного саморозвитку, здатність до вокально-технічного саморозвитку, методична спроможність викладача вокаліста. Зокрема теоретична обізнаність щодо вокально-педагогічного саморозвитку віддзеркалює рівень засвоєння май-

бутніми викладачами мистецького профілю нових знань щодо закономірностей, принципів професійного самовдосконалення у сфері вокального мистецтва і педагогіки, забезпечують усвідомлене ставлення до вокально-педагогічної діяльності в цілому та відповідно дотримання етапності у саморозвитку. Здатність до вокально-технічного саморозвитку у майбутніх викладачів мистецького профілю формується на хвилі оволодіння вокальними техніками, досвіду діагностування технічних труднощів, добору адекватних технічних вправ тощо. Методична спроможність викладача вокаліста дозволяє оволодіти теорією і методикою навчання співу, ефективно формувати вокальні вміння в учнів, забезпечувати цілісність педагогічного процесу.

Враховуючи представлену багатовекторність формування пізнавально-праксеологічної сфери, пропонуємо актуальні методи майбутніх викладачів мистецького профілю, серед яких: кейс-стаді, вокально-педагогічного проектування, алгоритмізації самостійного вокально-педагогічного саморозвитку, майстер-класи.

Третя педагогічна умова визначена нами як стимулювання до самопрезентаційної та самопроектувальної діяльності у процесі вокально-педагогічної підготовки майбутніх викладачів мистецького профілю. Вона спрямована на розкриття проектувально-продуктивної площини підготовки майбутніх викладачів. Вона передбачає набуття здобувачами компетентності у самопрезентації у виконавській діяльності, здатності до проектування вокально-виконавського саморозвитку і фахово-педагогічного саморозвитку. У контексті зазначеного нашу увагу привернули дослідження О. Новської (2015) і Чень Чень (2020).

О. Новська, доводячи, що явище самопроекування є конкретизацією фахового розвитку у процесі музичного навчання вважає, що воно виступає індивідуальною, особистісно-ціннісною, інтегрованою, творчо-дослідницькою діяльністю, яка «передбачає самопобудову й досягнення суб'єктом образу «фахового досконалого Я», на основі діагностики індивідуальних особливостей, фахових якостей, інтенцій, фахово-творчого потенціалу через рефлексію і корекцію стратегії реалізації проекту власного фахового розвитку, як досконалого опанування художньо-виконавськими, методико-технологічними та дослідницько-педагогічними компетентностями» (Новська, 2015: 63). Дослідник Чень Чень обґрунтовує теорію презентаційних умінь і виокремлює чотири групи таких умінь: самоорганізаційні, інструментальні, процесуальні, рефлексивні (Чень Чень, 2020: 79), які,

на наш погляд, є продуктивними для забезпечення третьої педагогічної умови підготовки майбутніх викладачів мистецького профілю до вокально-педагогічного саморозвитку.

Отже, різноманіття форм підготовки майбутніх викладачів мистецького профілю, в яких відбувається набуття знань, вмінь і навичок з проектувально-продуктивної складової вокально-виконавського саморозвитку забезпечується наступними методами: презентації творчих проєктів, індивідуального проектування траєкторії вокально-педагогічного саморозвитку, моделювання навчально-педагогічних ситуацій.

Четвертою педагогічною умовою нами визначено екстраполяцію виконавсько-педагогічної самореалізації в акмеологічній перспективі, що спрямована на інтроспективно-акмеологічний сегмент підготовки майбутніх викладачів мистецького профілю до вокально-виконавського саморозвитку. Він передбачає навички спостереження за особистим вокально-виконавським саморозвитком, спроможність до вокально-педагогічної самореалізації, здатність оцінювати власний вокально-педагогічний саморозвиток.

Звертаючись до висвітлення структурних компонентів професійно-виконавської самореалізації студентів-вокалістів, Ши Шучао, на підставі аналізу наукових джерел акцентує наступні смислові еквіваленти поняття: самовизначення, самореалізація, самореабілітація (Ши Шучао, 2017: 336), на наш погляд, необхідно враховувати при впровадженні четвертої педагогічної умови підготовки майбутніх викладачів мистецького профілю до вокально-виконавського саморозвитку. Отже, урізноманітнення форм підготовки майбутніх викладачів мистецького профілю, в яких відбувається набуття знань, вмінь і навичок з проектувально-продуктивної складової вокально-виконавського саморозвитку забезпечується такими методами: аналіз власних виступів та уроків, портфолію професійного вокально-педагогічного зростання, корекції індивідуальної траєкторії вокально-педагогічного саморозвитку.

Висновки. Встановлено, що вокально-виконавський саморозвиток майбутніх викладачів мистецького профілю є інтегративно-особистісним утворенням, котре постає на засадах ціннісних орієнтацій та ідеалів у сфері вокального мистецтва і педагогіки, інтересу до професійного зростання і супроводжується самозмінами у пізнавально-праксеологічній, проектувально-продуктивній та інтроспективно-акмеологічній сферах.

Конструкт «педагогічні умови підготовки майбутніх викладачів мистецького профілю до

вокально-педагогічного саморозвитку» ми визначаємо як спеціально створені умови, спрямовані на реалізацію форм і методів організації ефективного освітнього процесу з метою всебічної підготовки здобувачів до розширення сфери їх суб'єктної автореакції й продукування власної траєкторії саморозвитку у вокально-виконавській та педагогічній діяльності.

Педагогічними умовами підготовки майбутніх викладачів мистецького профілю до вокально-

педагогічного саморозвитку визначено: актуалізацію позитивної мотивації до вокально-педагогічного саморозвитку майбутніх викладачів мистецького профілю; інтелектуалізацію та технологізацію процесу підготовки до вокально-педагогічного саморозвитку; стимулювання до самопрезентаційної та самопроектувальної діяльності у процесі вокально-педагогічної підготовки; екстраполяцію виконавсько-педагогічної самореалізації в акмеологічній перспективі.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Лю Сянь. Педагогічні умови методично-спрямованої самореалізації майбутніх учителів музичного мистецтва в системі фортепіанної підготовки: дис. ...канд. пед. наук : 13.00.04. Одеса, 2019. 270 с.
2. Мольдерф Т.М. Формування академічної вокально-виконавської культури майбутніх викладачів мистецьких шкіл у фахових коледжах: дис. ...доктора філос. за спеціальністю 011 Освітні, педагогічні науки (01 Освіта / Педагогіка). Переяслав, 2023. 303 с.
3. Новська О.Р. Методика самопроекткування фахового розвитку студентів магістратури у процесі музичного навчання в педагогічних університетах: дис. ...канд. пед. наук : 13.00.02. Одеса, 2015. 249 с.
4. Оганезова-Григоренко О.В. Формування професійного менталітету майбутніх вокалістів у процесі фахової підготовки: дис. ...канд.пед.наук.: 13.00.04. Одеса, 2009. 235 с.
5. Проворова Є. М. Теорія і практика методичної підготовки майбутнього вчителя музики на засадах праксеологічного підходу: дис. ...д-ра. пед.наук.: 13.00.02. Київ, 2018. 502 с.
6. Чень Чень. Методика формування презентаційних умінь у майбутніх учителів музичного мистецтва в процесі фортепіанної підготовки: дис. ...канд.пед.наук (д-ра філос.) в галузі знань 01 Освіта/Педагогіка за спеціальністю 014 Середня освіта (Музичне мистецтво). Одеса, 2020. 275 с.
7. Чжу Пен. Методика формування мотивації до виконавської самопідготовки у майбутніх учителів музики: дис. ...канд.пед.наук.: 13.00.02. Київ – Суми, 2021. 233 с.
8. Ши Шучао. Структурні компоненти професійно-виконавської самореалізації студентів-вокалістів. *Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології*. 2017. № 5 (69). С. 331-342.

REFERENCES

1. Liu Sian. (2019). Pedagogical conditions of methodically directed self-realization of future teachers of musical art in the system of piano training. [Pedagogical conditions of methodically directed self-realization of future teachers of musical art in the system of piano training]. Dys. ...kand. ped. nauk. – Diss. ...candidate of pedagogical sciences. Odesa, 270 p. [in Ukrainian].
2. Molderf T.M. (2023). Formuvannya akademichnoi vokalno-vykonavskoi kultury maibutnix vykladachiv mystetskykh shkil u fakhovykh koledzhakh. [Formation of academic vocal and performing culture of future teachers of art schools in professional colleges]. Dys. ...doktora filos. za spetsialnistiu 011 Osvitni, pedahohichni nauky (01 Osvita / Pedahohika). – Diss. ...doctor of philosophy in specialty 011 Educational, pedagogical sciences (01 Education / Pedagogy). Pereyaslav, 303 p. [in Ukrainian].
3. Novska O.R. (2015). Metodyka samoproektuvannya fakhovoho rozvytku studentiv mahistratury u protsesi muzychnoho navchannya v pedahohichnykh universytetakh. [Methodology of self-projection of professional development of master's students in the process of musical education in pedagogical universities]. Dys. ...kand. ped. nauk.– Diss. ...candidate of pedagogical sciences. Odesa, 249 p. [in Ukr].
4. Ohanezova-Hryhorenko O.V. (2009). Formuvannya profesiinoho mentalitetu maibutnix vokalistiv u protsesi fakhovoi pidhotovky [Formation of the professional mentality of future vocalists in the process of professional training]. Dys. ...kand. ped.nauk. – Dissertation ...candidate of pedagogical sciences. Odesa, 235 p. [in Ukrainian].
5. Provorova Ye. M. (2018). Teoriia i praktyka metodychnoi pidhotovky maibutnoho vchytelia muzyky na zasadakh prakseolohichnoho pidkhotu. [Theory and practice of methodological training of a future music teacher based on the praxeological approach].Dys. ...d-ra. ped.nauk. – Dissertation ...doctor of pedagogical sciences. Kyiv, 502 p. [in Ukrainian].
6. Chen Chen. (2020). Metodyka formuvannya prezentatsiinykh umin u maibutnix uchyteliv muzychnoho mystetstva v protsesi fortepiannoi pidhotovky. [Methodology for the formation of presentation skills in future teachers of musical art in the process of piano training]. Dys. ...kand.ped.nauk (d-ra filos.) v haluzi znan 01 Osvita/Pedahohika za spetsialnistiu 014 Serednia osvita (Muzychne mystetstvo). – dissertation ...candidate of pedagogical sciences (doctor of philosophy) in the field of knowledge 01 Education/Pedagogy in the specialty 014 Secondary education (Musical art). Odesa, 275 p. [in Ukrainian].
7. Chzhu Pen. (2021). Metodyka formuvannya motyvatsii do vykonavskoi samopidhotovky u maibutnix uchyteliv muzyky. [Methodology for forming motivation for performing self-training in future music teachers]. Dys. ...kand.ped.nauk. – Dissertation ...candidate of pedagogical sciences. Kyiv – Sumy, 233 p. [in Ukrainian].
8. Shy Shuchao. (2017). Strukturni komponenty profesiino-vykonavskoi samorealizatsii studentiv-vokalistiv. [Structural components of professional and performing self-realization of student vocalists]. Pedahohichni nauky: teoriia, istoriia, innovatsiini tekhnolohii. – Pedagogical sciences: theory, history, innovative technologies, 5 (69). 331-342. [in Ukrainian].

Дата першого надходження рукопису до видання: 20.11.2025

Дата прийнятого до друку рукопису після рецензування: 19.12.2025

Дата публікації: 31.12.2025